

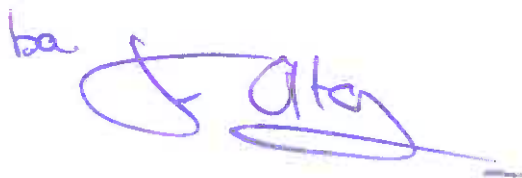
Natuurtoets sportpark Ookmeer te Osdorp

23 augustus 2010

Natuurtoets sportpark Ookmeer te Osdorp

Verantwoording

Titel	Natuurtoets sportpark Ookmeer te Osdorp
Opdrachtgever	Gemeente Amsterdam, stadsdeel Osdorp
Projectleider	drs. S. (Simone) Bremer
Auteur(s)	J.A.M. (Janneke) van Kessel
Projectnummer	4721769
Aantal pagina's	28 (exclusief bijlagen)
Datum	23 augustus 2010
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
Vestiging Amsterdam
Zekeringstraat 43 g
Postbus 20748
1001 NS Amsterdam
Telefoon (020) 606 32 22
Fax (020) 684 89 21

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001.

Kenmerk R001-4721769KJV-ena-V02-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding	9
1.1 Inleiding, aanleiding en doel	9
1.2 Natuurbeschermingswetgeving	9
1.3 Methode	10
1.4 Uitgangspunten	11
2 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten	13
2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling	13
2.2 Gebiedsbeschrijving	13
2.3 Beoogde ontwikkeling	15
2.4 Analyse aanwezige soorten	16
2.4.1 Flora	16
2.4.2 Zoogdieren	16
2.4.3 Vleermuizen	17
2.4.4 Vogels	17
2.4.5 Amfibieën	18
2.4.6 Reptielen	18
2.4.7 Vissen	18
2.4.8 Dagvlinders	19
2.4.9 Libellen	19
2.4.10 Overige ongewervelden	19
2.5 Samenvatting aanwezige tabel 2/3-soorten	19
3 Toetsing Flora- en Faunawet	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Toetsing aanwezige soorten	21
3.2.1 Vleermuizen	22
3.2.2 Vogels	22
3.3 Cumulatie	22
3.4 Conclusies toetsing Flora- en Faunawet	23
4 Conclusies en aanbevelingen	25
4.1 Flora- en Faunawet	25
4.2 Aanbevelingen	25

5 Literatuur27

Bijlage(n)

1. Toelichting natuurbeschermingswetgeving

1 Inleiding

Het stadsdeel Nieuw-West (voormalig Osdorp) is voornemens een nieuw bestemmingsplan op te stellen voor sportpark Ookmeer. Na vaststelling van de nieuwe structuurvisie Amsterdam wordt de toegestane bebouwing verhoogd van 4 naar 20 %. Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de natuurbeschermingswetgeving die bij dit project relevant is, en de wijze van toetsing hieraan. Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de relevante natuurbeschermingswetgeving die bij dit project relevant is, en de wijze van toetsing hieraan.

1.1 Inleiding, aanleiding en doel

Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient te worden onderbouwd of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk gemaakt te worden of (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

In opdracht van stadsdeel Nieuw-West heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor sportpark Ookmeer met een bebouwingspercentage van 20%. De omvang en aspecten van de beoogde ontwikkeling zijn nader beschreven in hoofdstuk 2.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de vragen:

- Welke natuurbeschermingswetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en Faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en Faunawet noodzakelijk.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk.

De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur* vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurbeschermingswetgeving is opgenomen in bijlage 1.

De beoogde planlocatie is gelegen in stadsdeel Osdorp te Amsterdam in de provincie Noord-Holland. De afstand tot het meest nabije Natura 2000-gebied bedraagt 15,3 km. De afstand tot het meest nabij gelegen deel van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) bedraagt 300 m. Gezien het lokale karakter van de ingreep worden effecten op Natura 2000-gebieden en Ecologische Hoofdstructuur niet verwacht. Deze toetsing richt zich daardoor alleen op het beschermingsregime voortkomend uit de Flora- en Faunawet.

1.3 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens.

- Een oriënterend veldbezoek op 17 mei 2010
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en –data
- Vrij beschikbare gegevens van het Natuurloket

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Door de inzet van deskundige ecologen wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

Op basis van het oriënterende veldbezoek, habitateisen van soorten en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van inventarisaties. De beoogde ontwikkeling is vervolgens getoetst op deze selectie van soorten.

Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht van deze bronnen is opgenomen in hoofdstuk 5.

1.4 Uitgangspunten

Uitgangspunt bij deze effectbeoordeling is dat bij de toekomstige ontwikkelingen als gevolg van de verandering in het bestemmingsplan, alle watergangen en het struweel hiervan niet aangetast worden. Indien dit wel het geval is moet rekening worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van (strikt) beschermde reptielen, amfibieën en vissoorten en dient een inventarisatie te worden uitgevoerd.

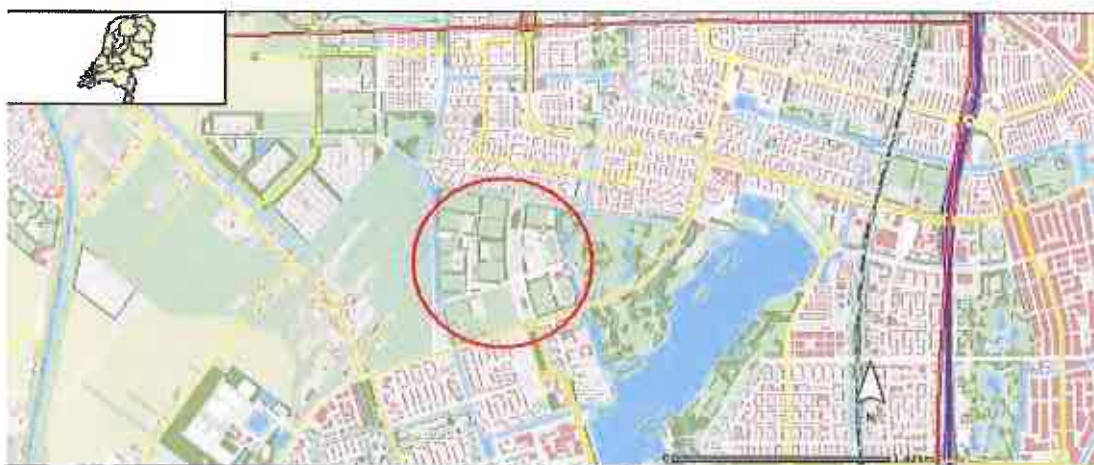
Kenmerk R001-4721769KJV-ena-V02-NL

2 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige en toekomstige staat en gebruik van de planlocatie en de verwachte beschermde soorten op basis van verspreidingsgegevens, oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel.

2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Het plangebied ligt in kilometerhokken X:114 – Y:486, X:114 – Y:487, X:115 – Y:486 en X:115 – Y:487. Onderstaande figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied weer.

2.1 Ligging plangebied

2.2 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied betreft een sportpark ingericht met sportvelden van verschillende sportverenigingen. Er zijn ondermeer voetbalvelden, tennisbanen, golfbanen, een atletiekbaan en honk- en softbalvelden. De golfbaan bevindt zich in het westelijke gedeelte van het plangebied en loopt tussen de andere sportvelden door. De velden van de verschillende sportverenigingen worden gescheiden door groenstroken, watergangen en wegen. De watergangen doorkruisen het gehele plangebied. De taluds van de watergangen worden intensief beheerd en zijn gedeeltelijk afgezet met houten beschoeiing. Naast de sportvelden zijn kantines, kleedkamers, tribunes, clubhuizen en materiaal gebouwen aanwezig binnen het plangebied.

Aan de westzijde van het gebied loopt het Ma Braunpad en aan de zuidzijde de Ookmeerweg. Binnen het gebied aan de Han Hollanderlaan en het Herman Bonpad bevinden zich rijen met

oude bomen. Aan de westzijde van het Herman Bonpad bevindt zich een waterpartij waar verschillende watervogels zijn aangetroffen.

2.2 Links: Watergang aan de Han Hollanderlaan en Rechts: waterpartij aan het Herman Bonpad

2.3 Overzichtsfoto's met links: golfbaan en rechts: voetbal vereniging AGB

Kenmerk R001-4721769KJV-ena-V02-NL

2.4 Links: Mogelijke verblijfplaats vleermuizen

Rechts: aangetroffen eksternesten

2.5 Links: Meerkooit op nest in watergang aan de Han Hollanderlaan, Rechts: Spechthol aan de Han Hollanderlaan

2.3 Beoogde ontwikkeling

Het stadsdeel Osdorp is voornemens een nieuw bestemmingsplan op te stellen voor Sportpark Ookmeer. Het plangebied valt binnen de Hoofdgroenstructuur, waardoor voorheen geen nieuwe ontwikkelingen waren toegestaan. In de nieuwe structuurvisie wordt opgenomen dat 20% bebouwing is toegestaan. In de huidige situatie is 4% bebouwing aanwezig, waardoor een toename van 16% bebouwing mogelijk is. In het nieuwe bestemmingsplan worden de ontwikkelingen (toename van bebouwing) niet als specifieke ontwikkelingen opgenomen. Het stadsdeel Osdorp heeft aangegeven aandacht te gaan besteden aan bijvoorbeeld een sporthotel of een ijsbaan.

Ten behoeve van de realisatie van de ontwikkelingen wordt aangenomen dat de volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- Verwijderen groenstructuren
- Sloop bestaande bebouwing
- Kap bomen
- Realisatie nieuwe bebouwing

2.4 Analyse aanwezige soorten

In de Flora- en Faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermde) en tabel 3-soorten (strikt beschermde). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

In deze paragraaf zijn de aanwezige door de Flora- en Faunawet beschermde soorten geselecteerd. Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het gebied waarin het plangebied ligt met wisselende mate van volledigheid is onderzocht op het voorkomen van de verschillende soortgroepen uit de drie beschermingscategorieën. Op basis van verschillende literatuurbronnen is bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterende veldbezoek en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

2.4.1 Flora

Het natuurloket geeft aan dat de betreffende kilometerhokken (114 – 486, 114 – 487, 115 - 486) slecht en kilometerhok (115 – 487) goed zijn onderzocht op beschermde flora. In de betreffende kilometerhokken zijn geen tabel 2- en/of 3-soorten aangetroffen. Tijdens het oriënterende veldbezoek (17 mei 2010) is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten.

Het plangebied wordt gekarakteriseerd door aangeplante uitheemse soorten. Verder zijn soorten zoals Vogelkers, Beuk, Populier en Wilg aangetroffen binnen het plangebied. Langs de waterranden wordt op enkele locaties verschillende gras- en rietsoorten aangetroffen.

2.4.2 Zoogdieren

Het Natuurloket geeft aan dat alle betreffende kilometerhokken slecht zijn onderzocht op de aanwezigheid van zoogdieren. In de kilometerhokken (114 – 487, 115 – 486, 115 – 487) zijn respectievelijk drie, vier en twee zoogdieren waargenomen die zijn opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en Faunawet. Dit kan mogelijk om vleermuizen gaan (zie § 2.4.3).

Tijdens het veldbezoek zijn geen tabel 2 en/of 3-soorten aangetroffen binnen het plangebied.

Op basis van verspreidingsgegevens en door het ontbreken van geschikt biotoop, wordt de aanwezigheid van (strikt) beschermde grondgebonden zoogdieren in het plangebied uitgesloten.

2.4.3 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Zoals in de vorige paragraaf staat beschreven zijn drie, vier en twee (strikt) beschermde zoogdieren waargenomen in de kilometerhokken 114 – 487, 115 – 486, 115 – 487. Gelet op de terreinkenmerken en ligging van het plangebied zijn dit met zekerheid vleermuizen.

Vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3 van de Flora- en Faunawet). Dit betekent dat de verblijfplaatsen, vlieg- en foerageerroutes van vleermuizen niet mogen worden aangetast.

Vanwege de aanwezigheid van oude bomen en bebouwing met gaten in het plangebied zijn verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied niet met zekerheid uit te sluiten. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen om zich te kunnen oriënteren bij vlieg- en foerageerroutes. De watergangen en bomenrijen binnen het plangebied vormen lijnvormige elementen welke mogelijk deel uitmaken van vlieg- en foerageerroutes.

Het voorkomen van vleermuizen in het plangebied is zeer waarschijnlijk.

2.4.4 Vogels

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en Faunawet een bijzondere status: Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode (voor de meeste soorten globaal van half maart tot half juli). Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (categorie 1-4). Ook is er een lijst met vogelsoorten, zogenaamde categorie 5 soorten, die geen (directe) jaarronde bescherming genieten. Wel kan inventarisatie ervan zijn gewenst indien de soort kan voorkomen en negatieve effecten ondervindt van de voorgenomen ontwikkeling. Zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden kunnen nesten van deze categorie wel een jaarronde bescherming toekennen.

Volgens het Natuurloket zijn de betreffende kilometerhokken (114 – 486, 114 – 487, 115 – 486 en 115 - 487) niet tot goed onderzocht op de aanwezigheid van broedvogels. In de kilometerhokken zijn respectievelijk één, twee en tien broedvogels aangetroffen.

Algemene broedvogels

De oevers van de watergangen rond het plangebied bieden geschikte nestplaatsen voor algemene broedvogels zoals Wilde eend en Meerkoet. De aanwezige bomen en groenstroken

tussen de sportvelden zijn geschikt broedgebied voor verschillende soorten vogels. Tijdens het veldbezoek zijn de Grauwe gans, Meerkoet en Wilde eend op het water aangetroffen.

Het is niet uitgesloten dat in het plangebied vogels broeden.

Vogels met een jaarronde beschermde nestlocatie (categorie 1-4)

Tijdens het veldbezoek zijn geen verblijfplaatsen van vogels met een jaarrond beschermde nestlocatie aangetroffen. Gebaseerd op het veldbezoek en verspreidingsgegevens kan de aanwezigheid van vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestlocatie binnen het plangebied met zekerheid worden uitgesloten.

Vogelsoorten uit categorie 5

Tijdens het veldbezoek is een spechtenhol aangetroffen in een boom aan de Han Hollanderlaan. Tevens zijn eksternesten in bomen aan de Abe Lenstralaan aangetroffen. Door de aanwezigheid van oude bomen binnen het plangebied zijn geschikte nestlocaties voor categorie 5-soorten binnen het plangebied niet uit te sluiten.

2.4.5 Amfibieën

Het Natuurloket geeft aan dat de kilometerhokken (114 – 486, 114 – 487, 115 – 486 en 115 – 487) slecht tot redelijk zijn onderzocht op het voorkomen van amfibieën. Hierin wordt vermeld dat geen (strikt) beschermde amfibieën zijn waargenomen.

Gedurende het veldbezoek zijn roepgeluiden van verschillende amfibieën waargenomen. Het betreft hier tabel 1-soorten waarvoor een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt.

De aanwezigheid van Tabel 2/3 soorten kan niet worden uitgesloten. Door de beoogde ontwikkelingen worden de watergangen niet aangetast, waardoor een effect op amfibieën wordt uitgesloten.

2.4.6 Reptielen

Het Natuurloket geeft aan dat de kilometerhokken (114 – 486, 114 – 487, 115 – 486 en 115 – 487) niet zijn onderzocht op de aanwezigheid van reptielen.

Op basis van verspreidingsgegevens [Herder et al, 2009] en de terreinkenmerken van het plangebied, wordt het voorkomen van beschermde reptielsoorten binnen het plangebied met zekerheid uitgesloten.

2.4.7 Vissen

Het Natuurloket geeft aan dat de betreffende kilometerhokken (114 – 486, 114 – 487, 115 – 486 en 115 – 487) niet zijn onderzocht op de aanwezigheid van beschermde vissoorten. Door de

beoogde ontwikkelingen worden de watergangen niet aangetast. Een effect op beschermde vissoorten wordt met zekerheid uitgesloten.

2.4.8 Dagvlinders

Diverse dagvlinders hebben in de Flora- en Faunawet een beschermde status. Op basis van verspreidingsgegevens [Bos et al, 2006 en EIS-Nederland et al, 2007] worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde dagvlinders verwacht (hoewel een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten). Gezien het karakter van de ingreep en de afwezigheid van geschikt biotoop wordt een effect op dagvlinders uitgesloten.

2.4.9 Libellen

Diverse libellen zijn in de Flora- en Faunawet beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens [Dijkstra et al, 2002 en EIS-Nederland et al, 2007] worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde libellen verwacht (hoewel net als bij dagvlinders een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten). Gezien het karakter van de ingreep en de afwezigheid van geschikt biotoop wordt een effect op libellen uitgesloten.

2.4.10 Overige ongewervelden

Als ongewervelden zijn in de Flora- en Faunawet ook enkele kevers (Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever, Heldenbok, Juchtleerkever), weekdieren (Bataafse stroommossel, Platte schijfhoren) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd. Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in een geschikt habitat en/of bevat geen geschikte (landschaps)elementen. De aanwezigheid van een effect op deze soorten worden dan ook uitgesloten.

2.5 Samenvatting aanwezige tabel 2/3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterende veldbezoek zijn in de onderstaande tabel 2.1 de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn de alleen soorten opgenomen uit de Flora- en Faunawet tabel 2 en 3. De licht beschermde soorten (Tabel 1) worden buiten beschouwing gelaten. Rode Lijst soorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Tabel 2.1 Beschermden soorten (tabel 2/3 of kwalificerend voor Natura 2000-gebied) die op basis van verspreidingsgegevens, veldbezoek en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig kunnen zijn

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2/3)
Flora	<i>Geen</i>
Zoogdieren	<i>Geen</i>
Vleermuizen	<i>Verschillende soorten</i>
Vogels (vaste verblijfplaatsen)	<i>Verschillende soorten</i> (categorie 5)
Broedvogels	<i>Verschillende soorten</i>
Reptielen	<i>Geen</i>
Amfibieën	
Vissen	<i>Geen</i>
Dagvlinders	<i>Geen</i>
Libellen	<i>Geen</i>
Overige ongewervelde	<i>Geen</i>

3 Toetsing Flora- en Faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vragen: In welke mate worden door de Flora- en Faunawet beschermde soorten planten of dieren door de beoogde activiteiten beïnvloed en is hiervoor een ontheffing van die wet noodzakelijk?

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en Faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

In de Flora- en Faunawet is tevens een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en Faunawet is opgenomen in bijlage 1.

3.2 Toetsing aanwezige soorten

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of het beoogde voornemen een effect kan hebben op de verwachte aanwezige beschermde soort(en). Dit wordt per soortengroep behandeld. De andere soortgroepen worden in dit hoofdstuk dan ook verder buiten beschouwing gelaten.

Zowel de Flora- en Faunawet als de Natuurbeschermingswet 1998 gaan uit van het voorzorgsbeginsel en stellen dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn en wanneer de aanwezigheid van een soort niet met zekerheid is vast te stellen, kan nader onderzoek noodzakelijk zijn.

3.2.1 Vleermuizen

Doorgang van de beoogde ontwikkeling, betreffende het verwijderen van bebouwing, groenstructuren en bomen, kan het leefgebied en de daarbij horende essentiële onderdelen van een aantal vleermuissoorten aantasten. Aantasting van de essentiële onderdelen van leefgebied van vleermuizen is door de Flora- en Faunawet verboden.

Vanwege de aanwezigheid van bebouwing en oude bomen zijn mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. De aanwezige bomenrijen en watergangen rond het plangebied worden mogelijk gebruikt door vleermuizen als vlieg- en of foerageerroute. Zodoende dient te worden vastgesteld of het gebied wordt gebruikt door vleermuizen. Dit houdt in dat nader onderzoek nodig is naar verblijfplaatsen, foerageergebieden, paarplaatsen en vliegroutes van vleermuizen. De inventarisatie richt zich op de soorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis, Laatvlieger en Watervleermuis. Na afronding van het nader onderzoek is bekend of en zo ja welke vleermuissoorten van het plangebied gebruik maken.

3.2.2 Vogels

In het plangebied zijn vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en het veldbezoek geen effecten verwacht op vogelsoorten uit categorie 1 tot en met 4. Categorie 5 vogelsoorten worden wel in het plangebied verwacht.

Categorie 5 vogelsoorten

Voor alle categorie 5 vogelsoorten geldt dat de aanwezige bomen en groenstructuren mogelijk een waarde hebben als foerageergebied en broedgebied. Voor het starten van de beoogde ontwikkeling dient daarom eerst een inventarisatie te worden uitgevoerd om het aanwezige aantal nesten in kaart te brengen. Dit is noodzakelijk om de daadwerkelijke invloed van de ontwikkelingen op categorie 5 vogelsoorten te voorspellen. Mogelijk dienen mitigerende maatregelen te worden toegepast of ontheffing te worden aangevraagd. Dit onderzoek kan worden gecombineerd met de vleermuisinventarisatie.

Algemene broedvogels

Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens de broedperiode (voor de meeste soorten globaal van half maart tot en met half juli). De opgenomen werkzaamheden, dienen gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit en dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen te starten of te worden uitgevoerd. Een effect op broedende vogels treedt dan met zekerheid niet op.

3.3 Cumulatie

Hoewel een afzonderlijke ingreep geen afbreuk hoeft te doen aan de zogenaamde gunstige staat van instandhouding van een beschermde soort, is het wel mogelijk dat meerdere ingrepen samen dat wel kunnen doen. Dit kan vooral een probleem veroorzaken voor soorten die op bovenlokaal

niveau een duurzaam netwerk vormen. Inzicht in cumulatieve effecten in ruimte en tijd kan daarom noodzakelijk zijn om vast te stellen wanneer, bij herhalende negatief uitwerkende ingrepen, de gunstige staat van instandhouding in het geding is.

Hoewel de toekomstplannen in het plangebied nog onzeker zijn, dient bij de uiteindelijk effectbeoordeling rekening gehouden te worden met het effect van het geheel aan ingrepen. In het bijzonder bij soortgerichte nadere onderzoeken en/of het treffen van eventuele mitigerende of compenserende maatregelen is dit van belang.

3.4 Conclusies toetsing Flora- en Faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen en plannen dient te worden onderbouwd of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Tijdens de planvorming dient inzichtelijk te worden gemaakt of mogelijk sprake is van effecten waarvoor een mitigatie- en/of ontheffingsplicht geldt en of voldoende ecologisch mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen kunnen worden.

In de onderstaande tabel zijn de beschermde tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en Faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en Faunawet zijn eveneens weergegeven.

Tabel 3.1 Flora- en Faunawet soorten (tabel 2/3) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Flora	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Zoogdieren	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Broedvogels,	Geen (aantasting van) vogels tijdens broedseizoen	Niet van toepassing
<i>tijdens broedseizoen</i>	<i>mits uitvoering buiten broedseizoen</i>	
Broedvogels,	<i>Mogelijk (aantasting van) vaste verblijfplaatsen</i>	<i>Artikel 11</i>
<i>vaste verblijfplaatsen</i>	<i>Verschillende soorten</i>	
Vleermuizen	<i>Ruige dwergvleermuis, Gewone dwergvleermuis,</i> <i>Laatvlieger, Meervleermuis, Watervleermuis</i>	<i>Artikel 11</i>
Reptielen	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Amfibieën	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Vissen	<i>Geen (aantasting van) Tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Dagvlinders	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Libellen	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Overige ongewervelde	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>

***Toelichting verbodsbepalingen tabel:**

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Wanneer negatieve effecten op soorten mogelijk zijn, is nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten noodzakelijk. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing dient de aanwezigheid van de betreffende soort te worden aangetoond of uitgesloten. Hierbij geldt een 'omgekeerde' bewijslast waarbij de initiatiefnemer verantwoordelijk is.

Planning en geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. De conclusies van dit onderzoek zijn maximaal 3 jaar geldig.

4 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Stadsdeel Osdorp heeft Tauw onderzoek gedaan in de vorm van een natuurtoets naar de consequenties van de Flora- en Faunawet op de voorgenomen ontwikkelingen. De ontwikkeling volgt uit een nieuw bestemmingsplan voor sportpark Ookmeer.

4.1 Flora- en Faunawet

Op grond van de beschikbare gegevens, het veldbezoek en de uitgevoerde toetsing worden de volgende conclusies getrokken:

- Voor verschillende vleermuissoorten vormt het plangebied mogelijk geschikt gebied voor verblijfplaatsen, vliegroutes, foerageergebieden en paarplaatsen. Bij het uitvoeren van de beoogde ontwikkeling wordt mogelijk het leefgebied en de daarbij horende essentiële onderdelen van leefgebied van vleermuizen aangetast. Dit is verboden door de Flora- en Faunawet. Voor de werkzaamheden worden gestart dient een vleermuisinventarisatie te zijn uitgevoerd. Een dergelijk onderzoek loopt van april tot en met oktober. Het plangebied wordt gemiddeld vier tot vijf keer bezocht om de verschillende functies voor vleermuizen vast te stellen
- De aanwezige groenstructuur en bomen zijn potentieel foerageer- en broedgebied voor categorie 5 vogelsoorten. Zodoende is een inventarisatie nodig om het aanwezige aantal nesten in kaart te brengen. Daarmee kunnen de daadwerkelijke invloed van de ontwikkelingen op categorie 5 vogelsoorten worden bepaald. Dit onderzoek kan worden gecombineerd met de vleermuisinventarisatie
- De voorgenomen ontwikkeling is een voor vogels verstorende activiteit en dient daarom buiten het broedseizoen (voor de meeste soorten globaal van half maart tot en met half juli) te starten of te worden uitgevoerd
- Gedurende de werkzaamheden is voor alle in het gebied aanwezige dier- en plantensoorten de zorgplicht van kracht. Er is geen ontheffing nodig voor de aanwezige tabel 1-soorten

4.2 Aanbevelingen

Het is aan te bevelen om het terrein zolang mogelijk in gebruik te houden, voorafgaand aan de ontwikkeling. Op die manier wordt voorkomen dat overige, beschermde dieren zich vestigen in het plangebied.

Indien uit de nadere onderzoeken blijkt dat vleermuizen en categorie 5 vogels gebruik maken van het plangebied, kunnen de mogelijkheden van mitigerende maatregelen worden bepaald. Met voldoende mitigerende maatregelen kan een ontheffingsplicht worden voorkomen. Wij bevelen aan het mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van LNV. Dit gebeurt in de vorm van een ontheffingsaanvraag, waarbij de goedkeuring van de mitigerende maatregelen gegeven wordt in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

5 Literatuur

[Stichting Anemoon, 2008]

Inhaalslag Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2008. Platte schijfhoorn *Anisus vorticulus*. Documentnummer 200-13. Bennebroek, juni 2009.

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]

De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]

Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]

De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007]

Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Uitgegeven door EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009]

Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[LNV, Dienst Regelingen, 2009]

Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, en Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffw2009.corr.046. 25 augustus 2009.

[Ministerie van LNV, VROM en de provincies, 2007]

Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.

Bijlage

1

Toelichting natuurbeschermingswetgeving

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en Faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën:

- Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten
- Tabel 2: Schaarre soorten
- Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast deze drie groepen zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele omgeving van een aantal soorten jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

De Flora- en Faunawet bevat artikelen met bijbehorende verbodsbepalingen. Deze zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Activiteiten waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden dienen voorkomen te worden, bijvoorbeeld door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien dit niet mogelijk is, dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alléén toegestaan met een ontheffing van het Ministerie van LNV. De noodzaak tot het daadwerkelijk in bezit hebben van een goedgekeurd mitigatieplan of een ontheffing is gekoppeld aan de uitvoeringsfase.

Artikel 2: Zorgplicht ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

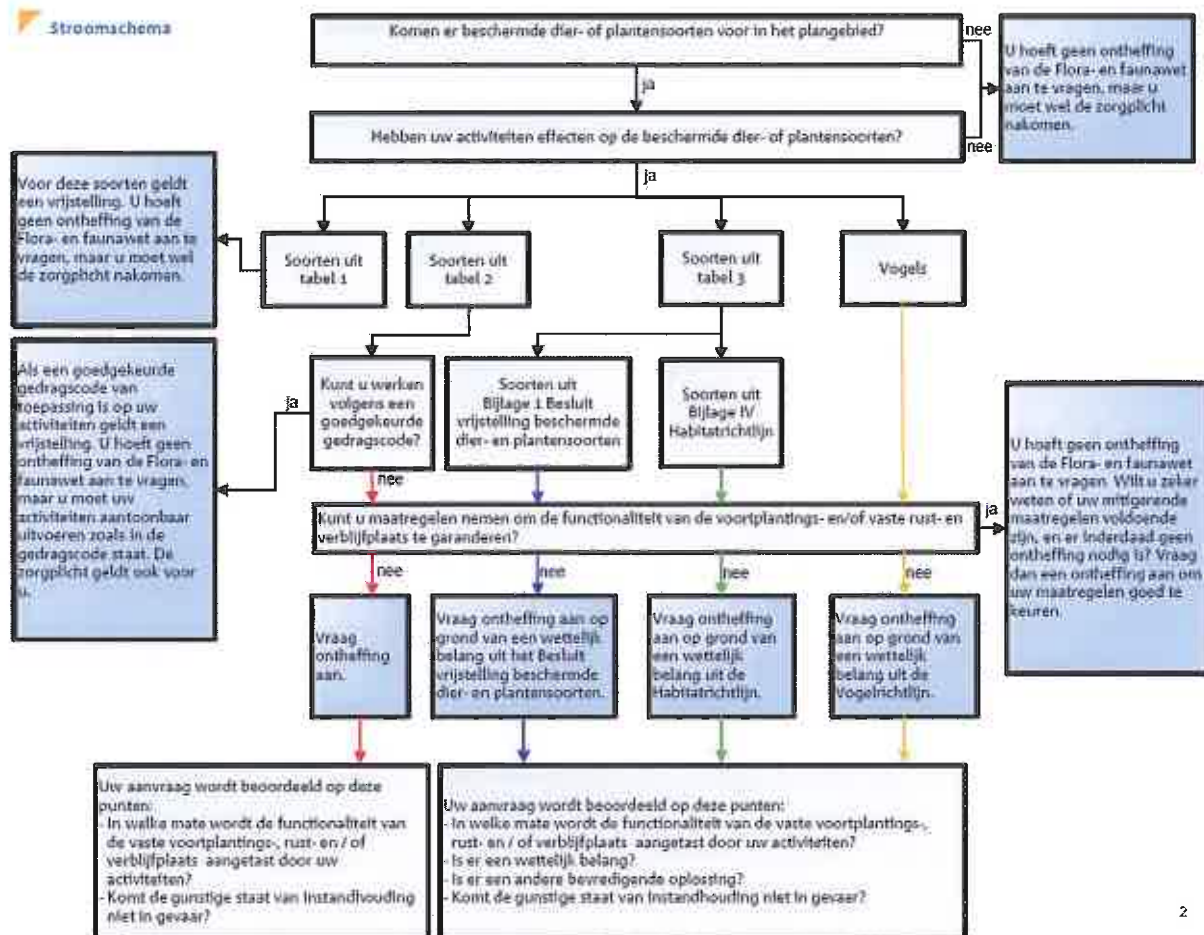
Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1 geldt een vrijstellingsregeling. Voor de tabel 2 en 3 soorten is bij bepaalde activiteiten (zie onderstaand schema) ook geen ontheffing nodig wanneer deze worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van LNV goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode. Wanneer niet volgens een gedragscode gewerkt wordt en wanneer tabel 2 of 3-soorten worden aangetast, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden ter voorkoming van een overtreding van de verbodsbepalingen. Het verdient de sterke aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van LNV (in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag). Wanneer ook het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is,

dient een ontheffing te worden aangevraagd. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen wanneer een mitigatieplan of ontheffing nodig is.

2

Stroomschema Flora- en Faunawet [LNV, 2009]

Zoals weergegeven in het stroomschema, moet wanneer het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, een ontheffing worden aangevraagd. Het verkrijgen van een ontheffing is aan strikte voorwaarden gebonden. De exacte voorwaarden verschillen afhankelijk van de beschermde status van de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd:

Tabel 1-soorten (algemene en niet bedreigde soorten)

Begin 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur in het kader van de Flora- en Faunawet in werking getreden. Hierin is geregeld dat een aantal algemene soorten, vanaf toen de tabel 1-soorten genoemd, bij bepaalde activiteiten verstoord mogen worden zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om de werkzaamheden 'Beheer en onderhoud',

'Bestendig gebruik' en 'Ruimtelijke ontwikkeling'. Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor deze soorten. De zorgplicht is voor deze soorten echter onverminderd van toepassing.

Tabel 2-soorten (schaarse soorten)

Voor de tabel 2-soorten kan een mitigatieplan worden opgesteld (en goedgekeurd door het Ministerie van LNV in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien de activiteit een 'redelijk doel' dient en er geen afbreuk wordt gedaan aan de "gunstige staat van instandhouding" van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen altijd mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen. Voor initiatiefnemers die beschikken over een door het Ministerie van LNV geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor de tabel 2-soorten eveneens een vrijstelling.

Tabel 3-soorten (zeldzame en bedreigde soorten)

Voor de tabel 3-soorten kan door het Ministerie van LNV eveneens een mitigatieplan worden goedgekeurd (in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien aan specifieke criteria wordt voldaan. Deze criteria zijn afhankelijk van de status van de betreffende tabel 3-soort¹:

Voor tabel 3-soorten afkomstig uit Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, kan ontheffing aangevraagd worden indien er geen alternatief beschikbaar is, en op grond van wettelijke belangen uit deze AMvB. Dit zijn:

- a) *Bepalingen inzake vrij verkeer en markt van het Verdrag tot oprichting van de EG*
- b) *Bescherming van flora en fauna*
- c) *Veiligheid van het luchtverkeer*
- d) *Volksgesondheid of openbare veiligheid*
- e) *Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*
- f) *Voorkomen van ernstige schade aan eigendom anders dan gewas, vee, bos en wateren*
- g) *Belangrijke overlast veroorzaakt door een beschermde inheemse diersoort*
- h) *Uitvoering van bestendig beheer en onderhoud in landbouw en bosbouw*
- i) *Bestendig gebruik*
- j) *Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.*

¹ De tabel 3-soorten kunnen verdeeld worden in twee categorieën; hetzij Bijlage 1-soorten van de bijlagen van het (AMvB) Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, of Bijlage IV-soorten van de bijlagen van de Europese Habitatrichtlijn. De aanwijzing van de eerste categorie is nationaal bepaald. Voor de tweede categorie gelden Europese verplichtingen om beschermingsmaatregelen te nemen.

Voor tabel 3-soorten uit de Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat voor ruimtelijke ingrepen alleen ontheffing verleend wordt indien er geen alternatief beschikbaar is en op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

- a) *Bescherming van wilde flora en fauna en instandhouding van de natuurlijke habitats*
- b) *Ter voorkoming van ernstige schade aan o.a. gewassen, veehouderijen, bossen en wateren*
- c) *In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten*
- d) *Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- e) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en Faunawet een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin ondermeer de bescherming gereguleerd is voor alle inheemse en geregeld voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. Voor deze vogels is de Flora- en Faunawet van kracht. De Flora- en Faunawet geeft aan dat álle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode. Ontheffingen voor verstoring tijdens de broedperiode worden niet verleend. Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen van een aantal in Nederland kwetsbare vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 t/m 4 jaarrond beschermd zijn en categorie 5 alléén tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Voor deze soorten is daarom vaak ook inzicht nodig in de rust- en verblijfplaatsen in het plangebied en de omgeving. De onderscheiden categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk).

Het bevoegd gezag hanteert voor categorie 1 t/m 4 de volgende soorten: *Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw*. De vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele leefomgeving van deze soorten zijn daardoor jaarrond beschermd.

De rust- en verblijfplaatsen van de soorten van categorie 5 kunnen echter óók jaarrond beschermd zijn wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor deze soorten is daarom ook inzicht nodig in de aanwezige rust- en verblijfplaatsen. Voor categorie 5 hanteert het bevoegd gezag de volgende soorten: *Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht*.

Voor het verstoren van broedende vogels tijdens de broedperiode wordt in principe in het geheel géén ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels en/of de jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen alternatief beschikbaar is en aan specifieke wettelijke criteria wordt voldaan, voortkomend uit de Europese Vogelrichtlijn. Deze criteria zijn:

- a) *-Volksgezondheid of openbare veiligheid*
 - Veiligheid van het luchtverkeer*
 - Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren*
 - Bescherming van flora en fauna*
- b) *In verband met onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- c) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

In het geval van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen te nemen, en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Hierbij is altijd een zogenaamde omgevingscheck nodig om inzicht te krijgen in de lokale omstandigheden. Het verdient de sterke aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van LNV, in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag.

Zorgplicht

In de Flora- en Faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen

te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.”

Over de Rode lijst

De Rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en Faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en Faunawet wordt geschaard. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijst-soorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist. Dit is echter geen vaststaand feit.